

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

10. ročník, školský rok 2017/18

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Viacerí ruskí boľševici predpokladali, že ľud v ďalších krajinách, ktoré boli poznačené prvou svetovou vojnou, urobí revolúciu podľa ich vzoru. Takýto pokus prebehol aj v Nemecku. Pozrite si uvedený text a v odpoved'ovom hárku doplňte k zvýrazneným veľkým písmenám správne odpovede.

V januári roku ...A... vypuklo v Berlíne povstanie Zväzu ...B... . Na jeho čelo sa postavili ...C... a ...D... . Povstanie bolo potlačené 12. januára a jeho vodcovia boli následne ...E... .

Pomôžte si aj týmito fotografiami.



2.* V roku 1922 bola v meste Rapallo podpísaná zmluva medzi dvoma štátmi, ktorá znamenala pre jednu zo zmluvných strán koniec jej medzinárodnej izolácie. Uveďte, medzi ktorými dvoma štátmi bola táto zmluva podpísaná.

3.* V roku 1923 sa situácia sovietskych dedín zlepšila a ceny poľnohospodárskych výrobkov klesli. Problémom však bolo, že ceny priemyselného tovaru ostávali aj naďalej vysoké, pretože výroba nestačila dopytu. Kúpna sila roľníkov bola ohrozená. K čomu prirovnal vtedy Trocký tento krízový vývin cien v ZSSR? Toto slovné spojenie používajú viacerí ekonómovia dodnes.

4.* V novembri 1923 sa národní socialisti vedení A. Hitlerom pokúsili o štátny prevrat. Boli však neúspešní. Do odpoved'ového hárku napíšte odpovede na nasledujúce otázky:

- a) Ako sa volal bývalý generál, ktorý sa s Hitlerom spolupodieľal na realizácii tohto puču?
- b) Na koľko rokov bol Hitler odsúdený k odňatiu slobody a koľko strávil vo väzení?
- c) Ktoré mesto sa stalo miestom jeho domáceho väzenia?

5.* Z dvojíc udalostí vyberte tú, ktorá sa odohrala skôr.

a) *nacistická strana jedinou povolenou v krajine, alebo vystúpenie Nemecka zo Spoločnosti národov*

b) *udelenie neobmedzenej právomoci ríšskemu kancelárovi alebo víťazstvo nacistov vo voľbách*

6.* Prečítajte si uvedený text a nájdite v ňom štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

*V roku 1937 bol **Sovietsky zväz prijatý do Spoločnosti národov**. Prijatie ZSSR **podporovalo** predovšetkým **Taliansko**. Jeho minister zahraničných vecí Maxim Lermontov vo svojej vstupnej reči neuznal **princípy** tejto organizácie.*

7.* Vytvorte správne dvojice. K pojmom prirad'te správne vysvetlenia.

- | | |
|-------------------|--|
| a) NKVD | 1) deľba práce v továrňach |
| b) Schutzstaffel | 2) ekonomická politika založená na naturálnej dani |
| c) taylorizmus | 3) Ľudový komisariát vnútra |
| d) Sturmabteilung | 4) ochranné oddiely |
| e) NEP | 5) úderné oddiely |

8.* Prečítajte si uvedený text a nájdite v ňom štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

*Koncom júna 1935 sa v **Nemecku** udiala tzv. Noc dlhých mužov. Išlo o akciu zameranú **proti** členom vedenia SS, ktorí sa **stali nepohodlnými** v očiach **A. Hitlera**. Títo ľudia boli zatknutí a uväznení.*

9.* S komunistickou (boľševickou) diktatúrou v Rusku sú úzko späté aj tieto tri pojmy - čeka, kulak a gulag. V odpoved'ovom hárku stručne vysvetlite ich význam.

10.* V odpoved'ovom hárku správne doplňte text.

V roku 1935 sa odohrali v Nemecku viaceré zásadné udalosti. Jeho priamou súčasťou sa na základe referenda stalo územie.....**A** ktoré bolo dovtedy spravované**B** Následne bola zavedená ...**C** ... branná povinnosť, čo bolo porušením **D** mierovej zmluvy.

11. * V odpoved'ovom hárku správne doplňte text.

Podľa ústavy ZSSR z roku 1936 sa krajina stala federáciou zloženou z 11 republík. Ústredným orgánom štátu bol Najvyšší sovietsky Sovietskeho zväzu, ktorý sa skladal z dvoch komôr**A** a**B** Moc v krajine však mala **C**

12. * V odpoved'ovom hárku správne doplňte text.

V roku 1936 zomrel v Moskve spisovateľ Maxim ... **A**, ktorý okrem iného napísal aj román Matka. Je považovaný za zakladateľa literárneho štýlu nazývaného**B**..... realizmus.

13.* Pod skratkou PM-R sa skrýva významný dokument, ktorý otvoril cestu druhej svetovej vojne. Bol pomyselným zavŕšením (vtedy) dobrých vzťahov medzi dvoma diktatúrami v medzivojnovom období. Aj s pomocou obrázka napíšte do odpoved'ového hárku správne odpovede



- a) Čo znamená uvedená skratka?
- b) Ktorých dvoch štátov sa tento dokument týkal?
- c) Uveďte miesto a presný dátum, kedy bol podpísaný (deň, mesiac, rok).

14.* Operácia *Valkýra* súvisela s asi najprepracovanejším atentátom na A. Hitlera počas druhej svetovej vojny. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Uveďte miesto, mesiac a rok, kde a kedy k tomuto atentátu došlo.
- b) Akým spôsobom sa sprisahanci pokúsili zabiť A. Hitlera?
- c) Ústrednou postavou atentátu bol plukovník Claus von (doplňte jeho meno).

15. Pozorne si prečítajte úryvok z článku W. Churchilla z 21. 9. 1938.

„Rozdelenie ...???... pod britským a francúzskym tlakom bude znamenať úplnú kapituláciu západných demokracií pred nacistickou hrozbou. ... Domnievať sa, že si možno zaistiť bezpečnosť tak, že malý štát hodíme ako koristiť vlkom, je osudová chyba. ...“

- a) Ku ktorej nastávajúcej udalosti európskych dejín napísal Churchill tieto slová?
- b) Napíšte meno britského politika, ktorý si vtedy sadol za rokovací stôl s A. Hitlerom?
- c) O rozdelení ktorej európskej krajiny Churchill písal?

16. Radikálni politici HSĽS V. Tuka a A. Mach v roku 1940 získali dôležité ministerské kreslá vo vláde SR.

Do odpoveďového hárku zapíšte, ktoré ministerstvá pripadli pod ich vedenie.

Ktorý iný politik HSĽS zastával obe tieto ministerské funkcie pred rokom 1940?

17. Táto budova bývalej vápenky sa stala svedkom tragickej udalosti z konca druhej svetovej vojny. Nemecké nacistické vojská vtedy za spolupráce POHG postrieľali a spálili niekoľko stoviek ľudí.

a) Ako sa volá obec, v ktorej sa tento masaker odohral?

b) Kedy došlo k tejto udalosti.

Napíšte mesiac a rok.

c) Čo znamená skratka POHG?

Napíšte celý názov.



18. Počas existencie Slovenskej republiky v rokoch 1939 až 1945 boli deportovaní z jej územia v dvoch etapách desaťtisíce občanov prevažne židovského pôvodu. V ktorých rokoch prebiehali tieto transporty?

19. Vo veľkom východoslovenskom meste je Sídliisko KVP, ktoré pripomína významnú udalosť na našom území v roku 1945. Do odpoveďového hárku napíšte, čo znamená skratka KVP?

20. Ktoré dve politické strany na Slovensku po druhej svetovej vojne sa skrývajú pod týmito skratkami - KSS, DS? Uveďte ich celé názvy. K správnej politickej strane priradte týchto politikov - Jozef Lettrich, Gustáv Husák, Viliam Široký.

21. Koncom februára sme si pripomenuli 70. výročie udalosti československých dejín, ktorá mala zásadný význam pre politickú situáciu v nasledujúcich desaťročiach. Uveďte, o akú udalosť ide, a v ktorom roku sa udiala.

22. Táto fotografia dnes patrí medzi sto najznámejších fotografií sveta.

- a) K akej udalosti z našich dejín sa viaže?
- b) Kedy sa táto udalosť odohrala? Napíšte mesiac a rok.
- c) Kto je autorom tejto fotografie? Napíšte aspoň jeho priezvisko.
- d) Časť, ktorého významného mesta vidieť na obrázku?



23. Dwight D. Eisenhower predstavoval významnú osobnosť 40. a 50. rokov minulého storočia nielen v USA, ale aj v celosvetovom meradle. Z uvedených funkcií vyberte tri, ktoré počas svojho života zastával.

prezident USA, generálny tajomník OSN, prvý veliteľ NATO, hlavný veliteľ spojeneckých vojsk v Európe počas 2. svetovej vojny, admirál tichomorskej flotily, riaditeľ CIA

24. Z uvedených iniciál určte, o ktorých najvyšších predstaviteľov Sovietskeho zväzu ide. Ich mená a priezviská zapíšte do odpovedového hárku.

L. B., J. S., N. Ch.

25. Sovietsky zväz neváhal použiť vojenskú silu proti reformným silám a hnutiam vo svojich satelitoch. V ktorých troch z uvedených krajín **vojensky nezasiahli** v druhej polovici 20. storočia?

Poľsko, Maďarsko, Nemecká demokratická republika, Juhoslávia, Bulharsko, ČSSR

26. Z uvedených pojmov vyberte štyri, ktoré charakterizujú obdobie po roku 1969 v Československu.

- | | |
|---------------------------------|------------------------|
| a) normalizácia | e) hospodársky rozmach |
| b) otvorené hranice | f) federácia |
| c) reálny socializmus | g) politické čistky |
| d) socializmus s ľudskou tvárou | |

27. V 60. rokoch 20. storočia mala vo svete veľmi dobrú povest' československá filmová tvorba, ktorá v tomto období získala aj najprestížnejšie ocenenia Academy Awards - známych Oskarov. Uveďte názvy dvoch československých filmov ktoré toto ocenenie vtedy získali.

28. Uvedené krajiny rozdeľte podľa toho, či patrili do západného bloku, východného bloku alebo išlo o tzv. krajinu tretieho sveta. Správne možnosti zapíšete do odpoved'ového hárku.

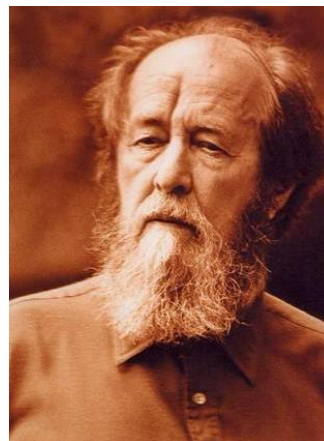
Turecko, Rumunsko, India

29. Ktorého z týchto politikov vyhlásila v roku 1976 Rada Európy za „čestného občana Európy“?

- a) Roberta Schumana
- b) Helmutha Kohla
- c) Jeana Monnet
- d) Konrada Adenauera

30. Pred desaťročím umrel svetoznámy spisovateľ pôvodom zo ZSSR. Pre jeho diela odhaľujúce stalinský teror bol zo ZSSR násilne vysťahovaný. Žil vo Švajčiarsku a USA. Do rodnej krajiny (vtedy už Ruska) sa vrátil v roku 1993.

- a) Napíšte celé meno tohto spisovateľa (pomôžte si aj fotografiou).
- b) Ktorú oblasť stalinského teroru opísal vo svojom diele *Jeden deň Ivana Denisoviča*?
- c) Čo ho spája s významným vedcom, rovnako rodákom zo ZSSR, Andrejom S. Sacharovom?



Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2018